POLITECHNIKA GDAŃSKA

Opakowania produktów żywnościowych jako potencjalne źródło zanieczyszczenia związkami endokrynnie czynnymi

Kudłak Błażej, Szczepańska Natalia, Namieśnik Jacek

Zarys i cel

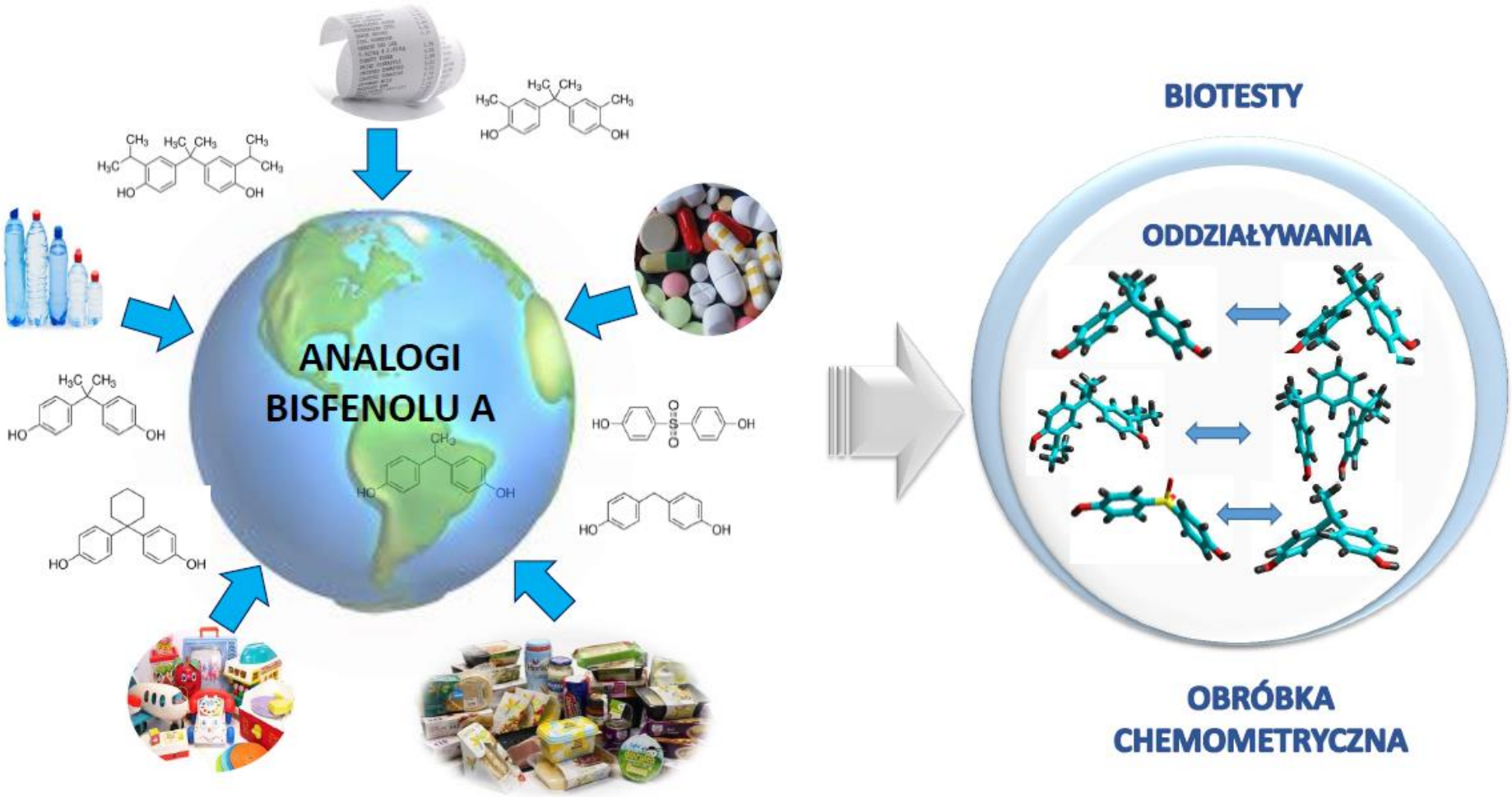
ANALOGI
BISFENOLU A
BIOTESTY
ODDZIAŁYWANIA
OBRÓBKA
CHEMOMETRYCZNA

Zarys i cel

- Trudno byłoby obecnie wyobrazić sobie powszechną sprzedaż żywności bez prężnie działającego przemysłu opakowaniowego.
- Dane wskazują, że w krajach wysoko rozwiniętych ponad 98% produktów powszechnego użytku sprzedawanych jest w rożnego rodzaju opakowaniach, wykonanych z tworzyw sztucznych, papieru, szkła, metalu oraz z materiałów kompozytowych.

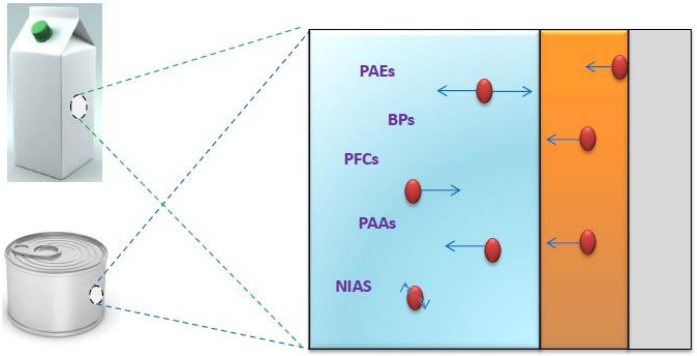

CEL:

Ocena stopnia degradacji materiału opakowaniowego przeznaczonego do kontakty z żywnością (FCM) z zastosowaniem baterii biotestów

Metodologia

- Badania/ekstrakcję prowadzono w oparciu o normę UE 10/2011 oraz PN-EN 1186-1:2005 jednak z niewielkimi modyfikacjami (np. 5% a nie 10% EtOH, wobec niektórych powtórzeń prowadzono podwójne grzanie lub stosowano dodatkowo wspomaganie mikrofalami).

- Do realizacji tych badań zdecydowano się użyć: Microtox®, Ostracodtoxkit F™, XenoScreen YES/YAS, testu kometkowego, natomiast jako czynniki ekstrakcyjne zastosowano roztwory kwasu octowego, etanolu, DMSO, oleju roślinnego a okresy ekstrakcji sięgają w niektórych przypadkach aż 6 miesięcy. Ekstrakcję prowadzono na wytrząsarkach obrotowych (100 rpm), w trzech powtórzeniach z zastosowaniem...

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Metodologia

Podstawowe informacje o warunkach prowadzenia procesu ekstrakcji opakowań			
Rodzaj opakowania	Metalowe puszki	Materiał kompozytowy	Kubki
Medium symulacyjne	Woda destylowana, 5% etanol, 3% kwas octowy, 5% DMSO, sztuczna ślina		Woda destylowana, 5% etanol, 3% kwas octowy, 5% DMSO
Warunki	Temperatura pokojowa	Temperatura pokojowa	Temperatura pokojowa
	100°C - 4 h + 60°C - 14 dni	60°C - 14 dni	Wypełnienie gorącym medium (95°C -100°C)
	65°C - 30 min	65°C - 30 min	Napromieniowanie mikrofalami (10 min, 800 W)
	121°C - 30 min	121°C - 30 min	
Próbkowanie	12 h, 48 h, 240 h i 336 h		0.5 h, 1 h, 2 h, 6 h, 12 h

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Metodologia

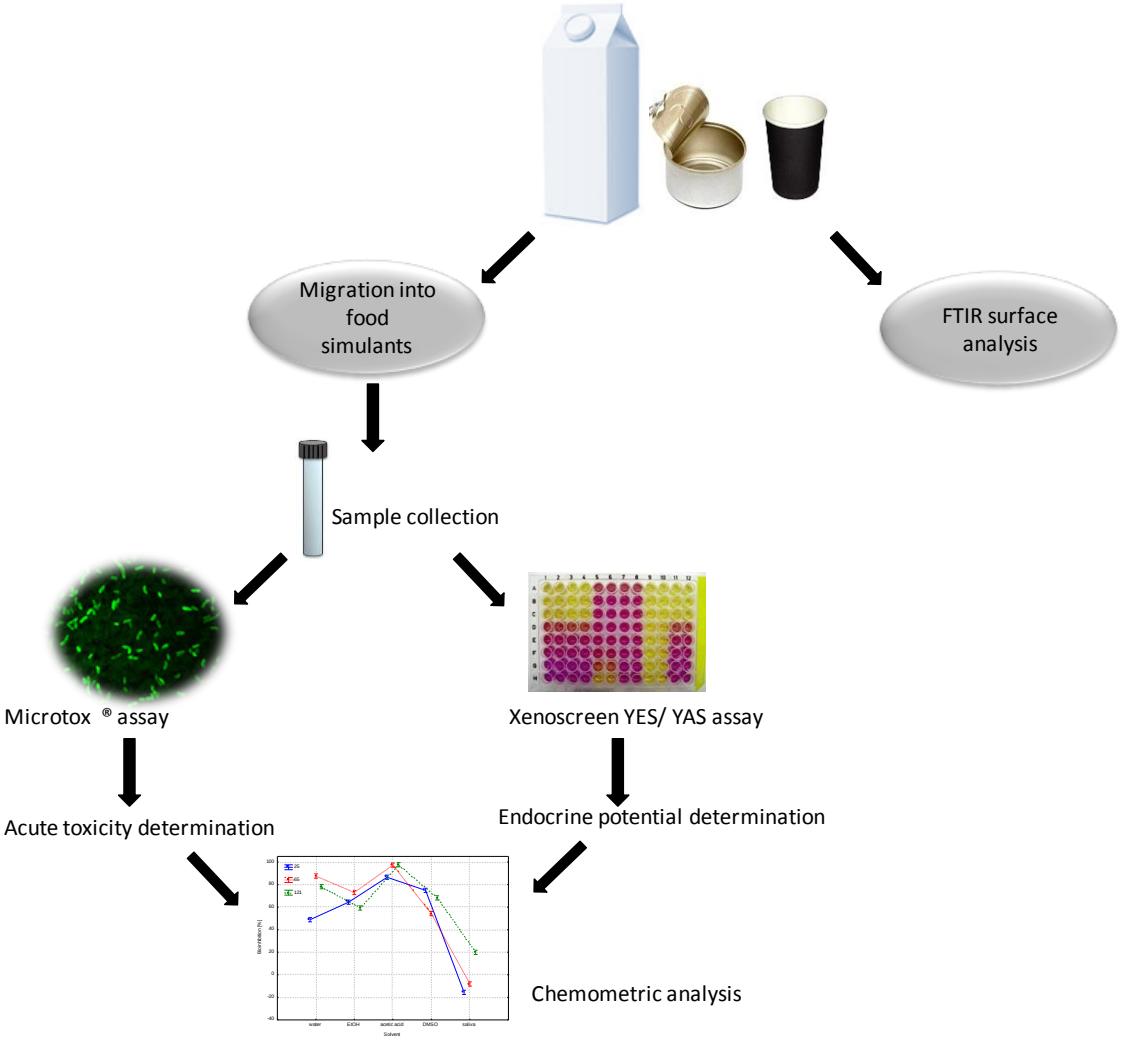

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – toksyczność ostra, puszki

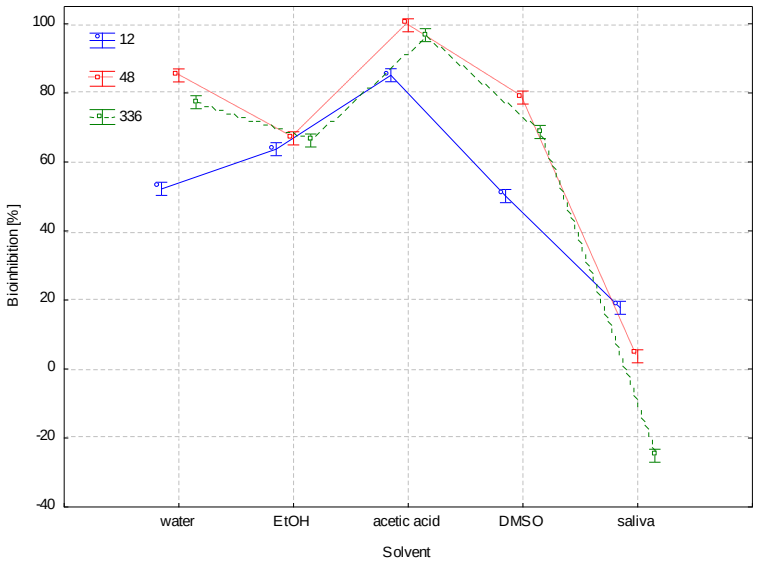

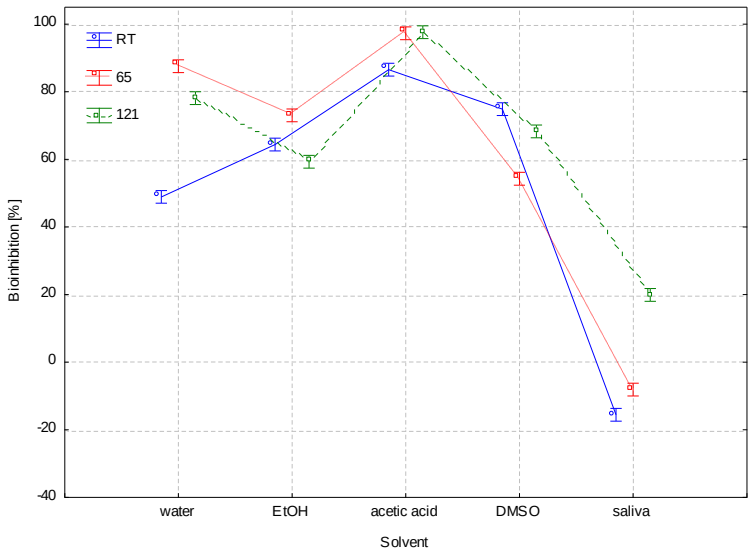

- Najbardziej toksyczne okazały się ekstrakty wykonane z zastosowaniem kwasu octowego (średnie zahamowanie bioluminescencji 93,82%), a następnie ekstrakty wodne, etanolowe i DMSO (65-72%). Ekstrakty przygotowane z użyciem sztucznej śliny okazały się być nietoksyczne.
- Woda, EtOH, kw. octowy i DMSO mają najniższą toksyczność po 12 h prowadzenia ekstrakcji oraz maksimum po 48h prowadzenia procesu.
- Woda, kw. octowy i sztuczna ślina mają najniższą toksyczność w przypadku prowadzenia ekstrakcji w 25°C a obserwowana toksyczność rośnie wraz z temperaturą.

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – toksyczność ostra, kompozyty

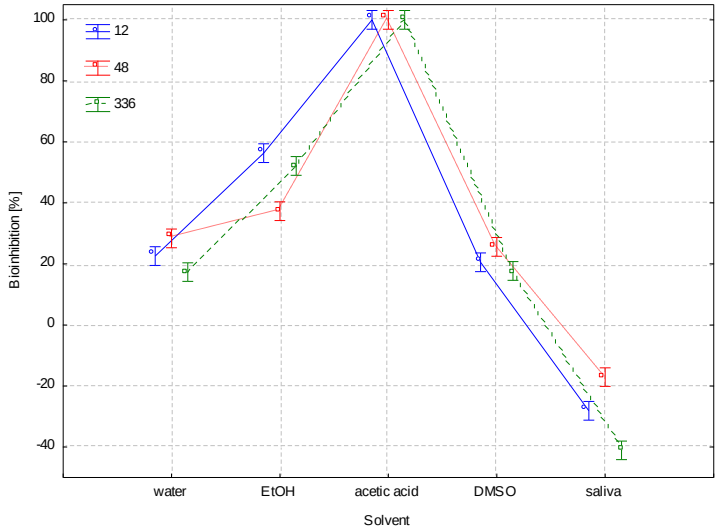

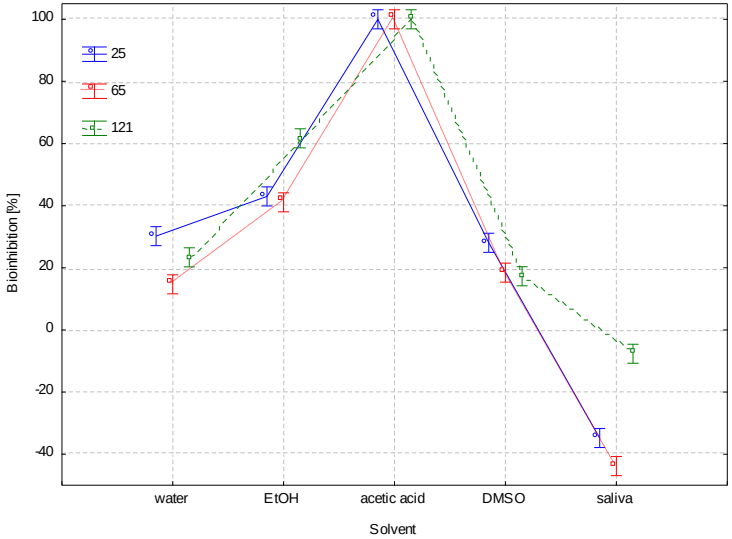

- Najbardziej toksyczne okazały się ekstrakty wykonane z zastosowaniem kwasu octowego (zahamowanie bioluminescencji w większości przypadków wynosiło 100%), a następnie ekstrakty wodne, etanolowe i DMSO (20-45%). Ekstrakty przygotowane z użyciem sztucznej śliny okazały się być nietoksyczne.
- Temperatura i czas ekstrakcji mają mniejszy wpływ na toksyczność pobieranych ekstraktów a największy strumień migracji substancji z materiału opakowaniowego następuje po 12h ekstrakcji w 121°C.

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – toksyczność ostra, kubki

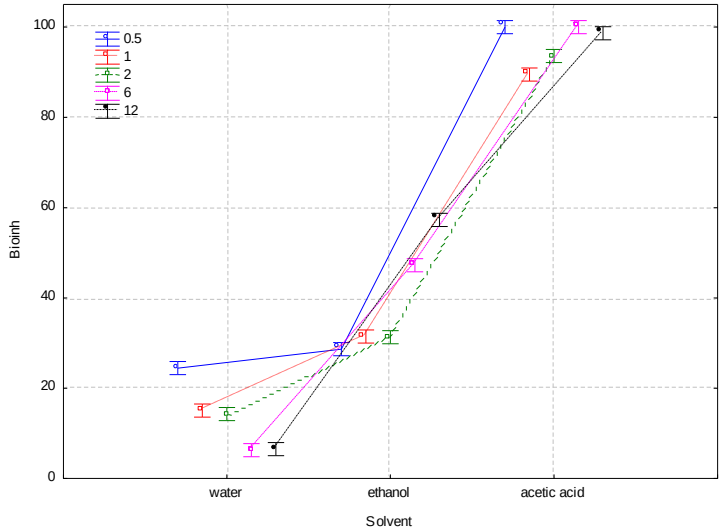

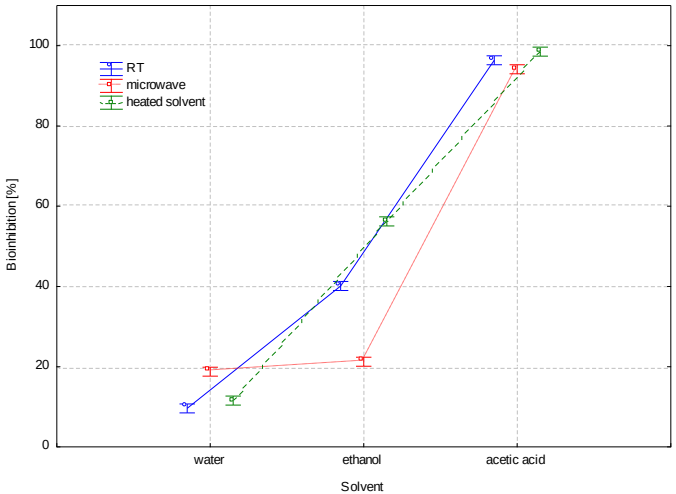

- Najbardziej toksyczne okazały się ekstrakty wykonane z zastosowaniem kwasu octowego, potem etanolu i wody.
- Najbardziej toksyczne ekstrakty pochodzą z najkrótszych i najdłuższych czasów prowadzenia procesu ekstrakcji (produkty transformacji).

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – XenoScreen, puszki

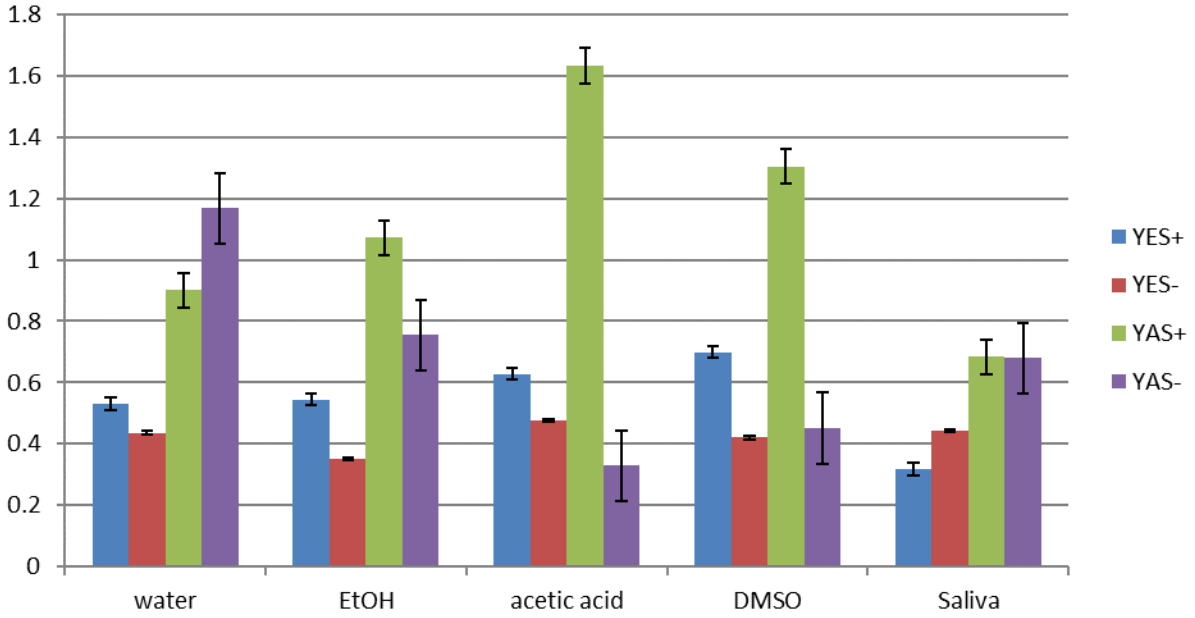

- Znaczący potencjał androgenny agonistyczny (w stosunku do kontroli) mają ekstrakty przygotowane z zastosowaniem kwasu octowego, a następnie DMSO i etanolu a ekstrakty wodne mają znaczący potencjał androgenny antagonistyczny. Najsilniejszy efekt androgenny jest obserwowany po 48h.
- Temperatura prowadzenia ekstrakcji nie wpływa znacząco na potencjał endokrynny w warunkach prowadzenia procesu.
- Wydłużenie czasu ekstrakcji powoduje wzrost potencjału androgennego ekstraktów wodnych sugerując zwiększenie degradacji/migracji związków toksycznych przy dłuższych czasach prowadzenia ekstrakcji (badania trwają).

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – XenoScreen, kompozyty

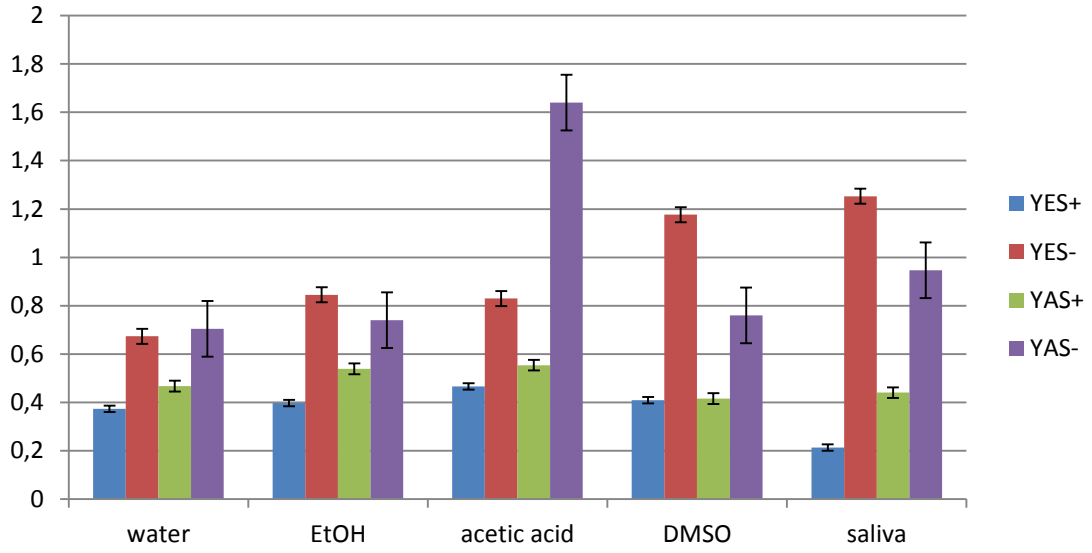

- Temperatura nie ma znaczącego wpływu na potencjał endokrynny ekstraktów, jest to również prawdą dla oceny wpływu czasu kontaktu i aktywności agonistycznej androgennej.
- Zauważalny jest wpływ czynnika ekstrakcyjnego na potencjał agonistyczny i antagonistyczny ekstraktów przy czym właściwości antagonistyczne są silniejsze niż agonistyczne.

Wnioski

- Toksyczność ekstraktów prowadzonych z użyciem roztworu kwasu octowego pozwoliła potwierdzić znaczący wpływ wszystkich trzech parametrów na stopień toksyczności. Wydłużenie czasu prowadzenia ekstrakcji i podwyższenie temperatury powoduje wzrost zahamowania bioluminescencji.
- Ze wszystkich cieczy ekstrakcyjnych zastosowanych w badaniach roztwór kwasu octowego okazał się najbardziej toksyczny.

- Przedstawione wyniki mogą być podstawą do stwierdzenia, że ekstrakcja wodna w niskiej temperaturze i przy krótkim czasie kontaktu skutkują powstaniem warunków korzystnych dla rozwoju i życia bakterii a zatem wywołują migrację substratów będących źródłem energii dla mikroorganizmów.

- W przypadku ekstraktów etanolowych należy stwierdzić, że prowadzenie ekstrakcji przez 48 h i w 65°C skutkuje powstaniem największego strumienia emisji zanieczyszczeń z omawianego typu opakowania.

- W przypadku ekstrakcji z zastosowaniem DMSO scenariusz jest odmienny – wydłużony czas ekstrakcji skutkuje wzrostem stopnia toksyczności jednak obniżenie temperatury prowadzenia procesu obniża zahamowanie bioluminescencji. **Ekstrakty uzyskane z wykorzystaniem roztworu kwasu octowego wykazały się najwyższą toksycznością wobec badanego organizmu.**

- Możliwe jest zatem stwierdzenie, że użycie kwasu octowego (przechowywanie zbyt kwaśnych produktów żywnościowych w opakowaniu) może powodować znaczące uszkodzenia struktury badanego materiału opakowaniowego skutkując znaczącą migracją toksycznych składników do ekstraktu a zatem i do żywności.

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – FTIR, puszki

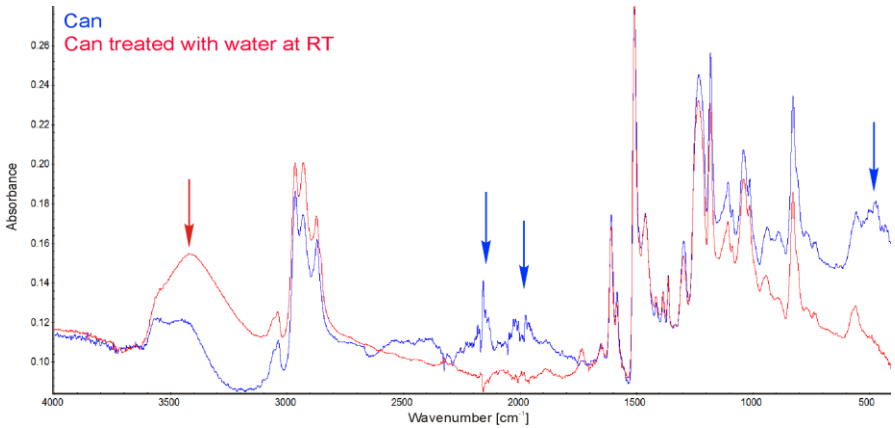

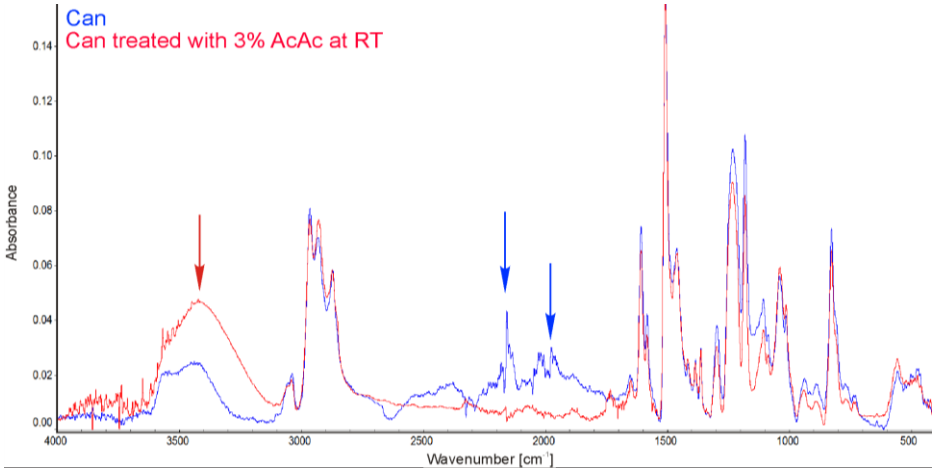

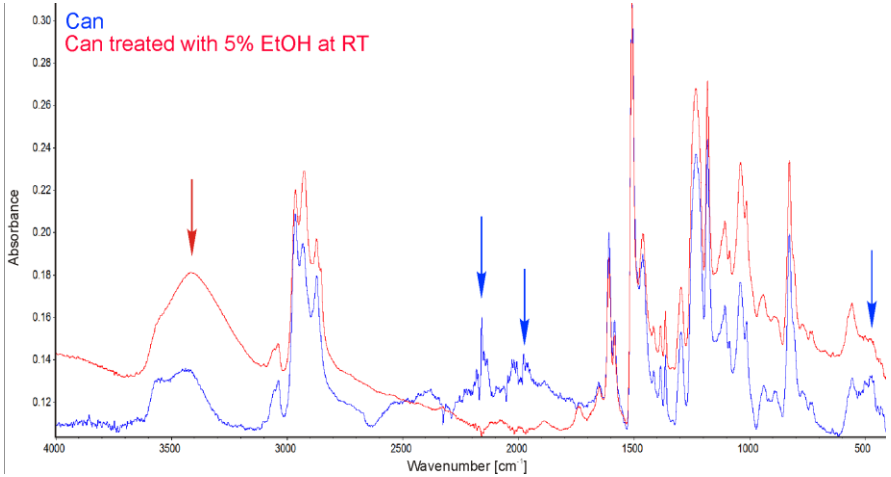

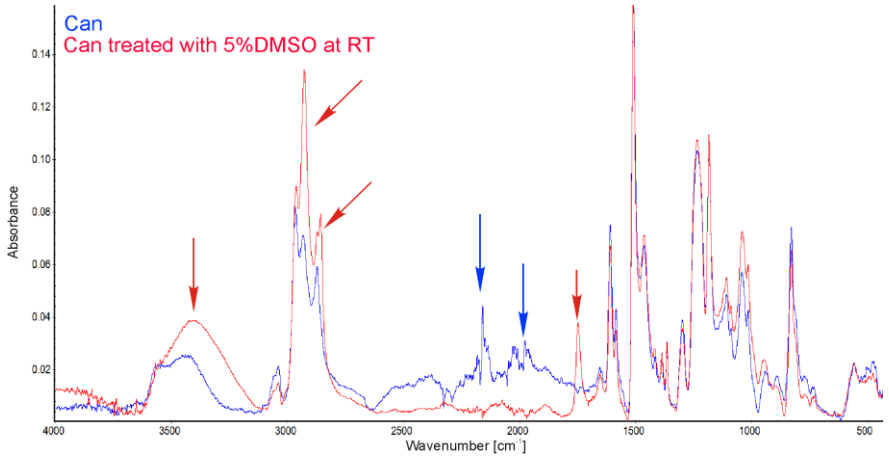

Wyniki – FTIR, kompozyty

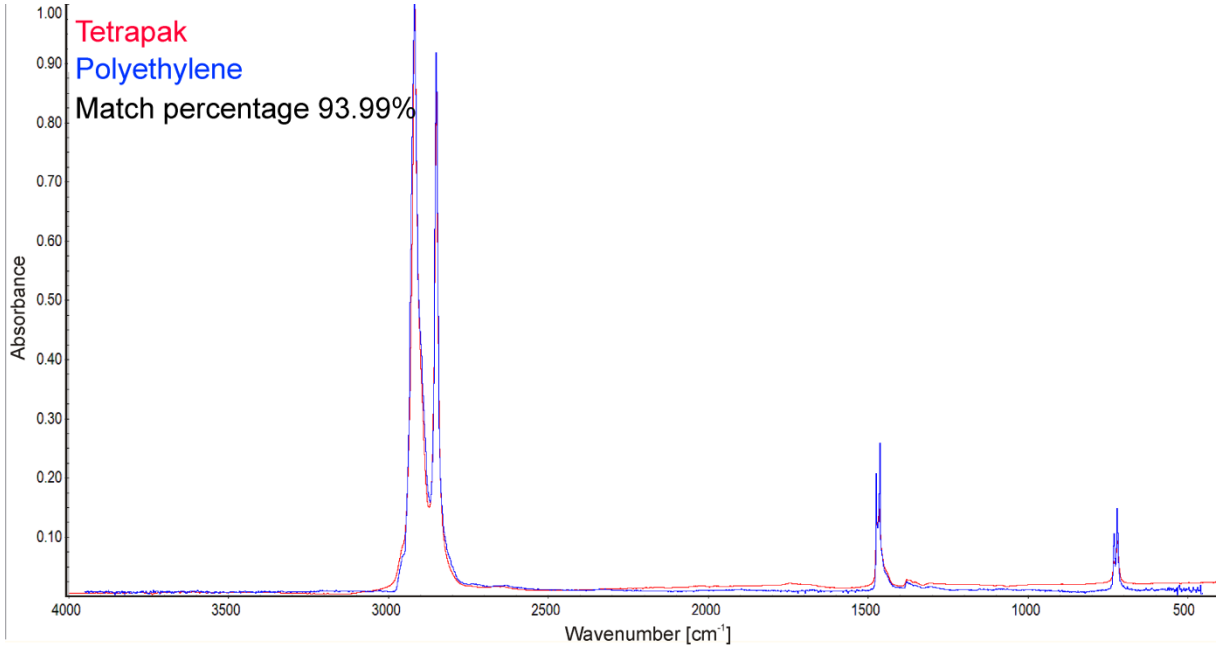

Wnioski

ALE CO DALEJ…?

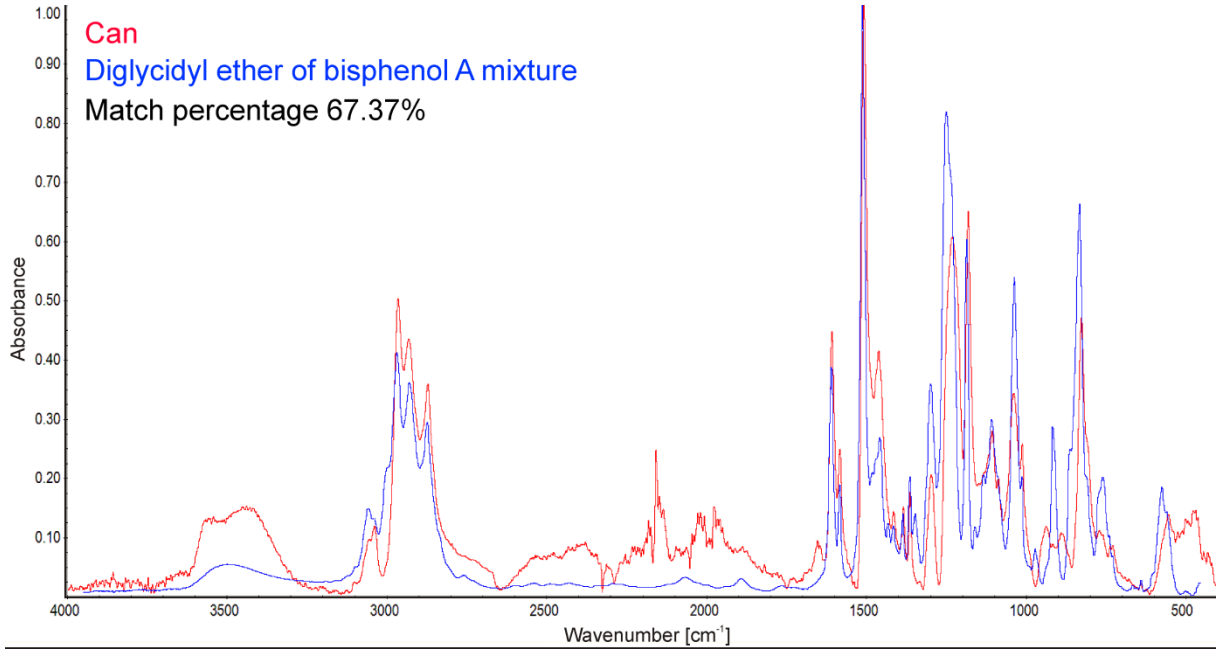

Badania toksyczności mieszanin

W świetle obecnie dostępnej wiedzy toksykologicznej oraz wyników badań ukierunkowanych na jak najlepsze poznanie toksycznych interakcji jakie zachodzą między substancjami wiadomo, że współwystępowanie kilku związków nawet na bardzo niskich poziomach stężeń może skutkować zmianą sumarycznego efektu toksycznego.

W literaturze fachowej dostępne są informacje o kilku podstawowych metodach określania oddziaływań jakie wywołują ksenobiotyki w przypadku łącznego występowania w mieszaninie; można tu choćby wymienić metody: izobologramów, Webb'a, Talalay'a i inne.

metoda	**Izobologramy**	**Metoda Webb'a**	**Metoda Valeriote'a i Lin'a**	**Indeks interakcji**	**Metoda Chou i Talalay'a**
założenia	Substancje nie oddziałują ze sobą	Czynniki nie oddziałują ze sobą (zgodnie z zasadą niezależności Bliss'a)	Czynniki nie oddziałują ze sobą (zgodnie z zasadą niezależności Bliss'a)	Czynniki nie oddziałują ze sobą, pochodna metody izobologramów	Oparta na krzywych przebiegu dawka-odpowiedź
zalety	Prosta do użycia, popularna	Prosta w użyciu, może być zastosowana w przypadku złożonych mieszanin	Prosta w użyciu, może być zastosowana w przypadku złożonych mieszanin	Łatwa do obliczenia	Może być zastosowana w przypadku złożonych mieszanin, szeroko stosowana
wady	Konieczność wyznaczenia efektu poszczególnych substancji	Nie bierze pod uwagę nieprostoliniowych krzywych przebiegu dawka-odpowiedź	Nie bierze pod uwagę nieprostoliniowych krzywych przebiegu dawka-odpowiedź	W niektórych przypadkach niemożliwa do przeprowadzenia	Niemożliwa do przeprowa-dzenia bez wyznaczenia krzywych przebiegu dawka-odpowiedź

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Następny krok…

	Matryca	jednostka	Oznaczone stężenia											Technika oznaczania	Ref.
			BADGE	BADGE ·H_2O	BADGE ·2H_2O	BADGE ·2HCl	BADGE·HCl·H_2O	BFDGE	BFDGE ·2H_2O	BFDGE ·2HCl	DEP	DBP	DEHP		
Próbki środowiskowe	Powietrze wewn.	[µg/g]	0.36-0.98	1.79-3.85	0.04-0.85	7.15-7.3	3.57-4.01	3.57-4.01		1.79-2.43				LC-MS/MS	(Xue et al., 2016)
	Powietrze wewn.	[µg/g]									1.549-1.580	318.3-346.1	92.299 - 84.52	GC-MS	(Zhang et al., 2014)
	kurz	[ng/g]	n.d.-34.5	1.79-80.5	10.9-1630		2.49-417				9.49-362	73.7-4910	2080-76500	GC-MS	(Tran et al., 2016)
	ścieki	[µg/L]	0.57±0.04-96±7					0.32±0.05-92±4						LC-FD	(Ballesteros-Gómez et al., 2007)
	Wody rzeczne	[µg/L]	90±4-95±1					88±2-91±1						LC-FD	(Ballesteros-Gómez et al., 2007)
	Wody rzeczne	[µg/L]	0.35					0.14						GC-MS/MS	(Jiao et al., 2012)
	Osad czynny	[ng/g]	n.d.-1980	n.d.-2090	n.d.-2290	n.d. - 37.5	n.d. - 121	n.d.-146	n.d.-175	n.d.-4510				LC-MS/MS	(Xue et al., 2015)
	Osad	[ng/mL]									126.18-893.17	537.4-1935.1	1853.64-9408.49	GC-MS	(Gao et al., 2014)
Próbki biologiczne	mocz	[ng/mL]	0.07-295		0.07-1450									LC-MS/MS	(Cutanda et al., 2015)
	Mocz	[ng/mL]	0.105-2.321	0.121–1.361	0.150-4.604		n.d.-3.412							LC-MS/MS	(Wang et al., 2015)
	Serum	[ng/mL]	n.d.	n.d.-9.54	n.d.- 65.1	n.d.	n.d.-1.41	23.3-180	n.d.-6.65	n.d.				LC-MS/MS	(Wang et al., 2015)
	tłuszcz	[ng/g]	n.d.-5.16	n.d.-4.33	n.d.-45.4	n.d.-3.11	n.d.-28.2	19.1–4500	n.d.-12.6	n.d.-5.2				LC-MS/MS	(Wang et al., 2015)

Badania toksyczności plastyfikatorów i ich mieszanin

1: Przeprowadzone badania:

- Wyznaczenie liczbowych wartości miar efektów toksycznych wybranych związków (ftalanów i bisfenoli)
- mieszaniny ww. związków dla testów:
  a) Microtox®
  b) Ostracodtoxkit F™
  c) Phytotoxkit F™
  d) XenoScreen YES/YAS
  e) kometowego

Cel:

- wyznaczenie wzajemnych oddziaływań jakim podlegają wybrane związki w warunkach środowiskowych

3:

- Ocena/Modelowanie z zastosowaniem np. MDR (*Model Deviation Ratio*)

$$MDR = \frac{Toksyczność\ obliczona}{Toksyczność\ zaobserwowana}$$

$$ECx_{mix} = \left(\sum_{i=1}^{n} \frac{p_i}{ECx_i} \right)^{-1}$$

2:

- Określenie stopnia toksyczności mieszanin wybranych związków (*przykładowa matryca wyników*)

		Związek A			
	EC_{50}	0 %	33 %	66 %	100 %
Związek B	0 %	T1	T6	T10	T14
	33 %	T2	T7	T11	T15
	66 %	T3	T8	T12	T16
	100 %	T4	T9	T13	T17

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Badania toksyczności mieszanin – jakie anality badano?

Compound (IUPAC name)	Acronym	CAS no.	Molecular weight [g/mol]	K_{ow}	pKa	Water solubility at 25 °C [mg/L]	TDI [mg/kg]	Annual production (year)	Optimized structure[1]	Distances [Å]			Angle [°]
										O-C[2]	O-O[3]	C-O[4]	O-C-O[5]
2-[[4-[2-[4-(Oxiran-2-ylmethoxy)phenyl]propan-2yl]phenoxy] methyl]oxirane	BADGE	1675-54-3	340,41	3,84	–	3,7	0,15	31 k tonnes (2003)	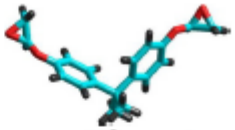	5,78	9,28	5,78	108,83
3-[4-[2-[4-(Oxiran-2-ylmethoxy)phenyl]propan-2-yl]phenoxy]propane-1,2-diol	BADGE -H_2O	76,002-91-0	358,43	3,09	13,53	12,6	0,15	–	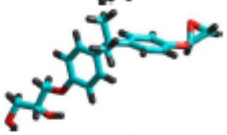	5,76	9,28	5,76	107,78
3-[4-[2-[4-(2,3-Dihydroxypropoxy)phenyl]propan-2-yl]phenoxy]propane-1,2-diol	BADGE -2H_2O	5581-32-8	376,44	1,93	13,23	96,2	0,15	–	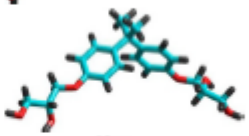	5,72	9,31	5,73	105,41
1-Chloro-3-[4-[2-[4-(oxiran-2-ylmethoxy)phenyl]propan-2-yl]phenoxy]propan-2-ol	BADGE-HCl	13,836-48-1	376,87	4025	13,33	5,25	–	–	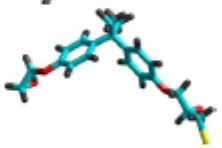	5,76	9,17	5,76	105,57
1-Chloro-3-[4-[2-[4-(3-chloro-2-hydroxypropoxy)phenyl] propan-2-yl]phenoxy]propan-2-ol	BADGE -2HCl	4809-35-2	413,33	4340	12,83	0,32	–	–	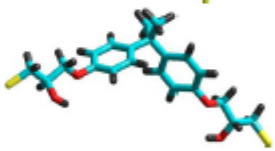	5,75	9,28	5,74	107,74
3-[4-[2-[4-(3-Chloro-2-hydroxypropoxy)phenyl]propan-2-yl]phenoxy]propane-1,2-diol	BADGE -H_2O-HCl	227,947-06-0	394,89	3250	–	5,5	–	–	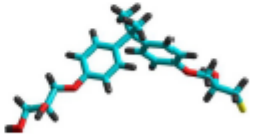	5,76	9,15	5,76	105,11
2-[[4-[[4-(Oxiran-2-ylmethoxy)phenyl]methyl]phenoxy] methyl] oxirane	BFDGE	2095-03-6	312,37	3,26	–	17,2	–	–	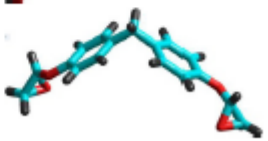	5,71	9,50	5,71	112,53
3-[4-[[4-(2,3-Dihydroxypropoxy)phenyl]methyl] phenoxy]propane-1,2-diol	BFDGE -2H_2O	72,406-26-9	348,39	1254	13,23	453	–	–	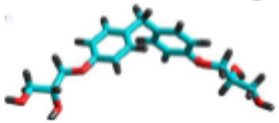	5,70	9,42	5,70	111,44
2-Chloro-3-[4-[[4-(2-chloro-3-hydroxypropoxy)phenyl] methyl]phenoxy]propan-1-ol	BFDGE -2HCl	374,772-79-9	385,28	3,98	13,52	1,51	–	–		5,71	9,52	5,71	112,85

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Badania toksyczności mieszanin – jakie anality badano c.d.?

Compound (IUPAC name)	Acronym	CAS no.	Molecular weight [g/mol]	K_{ow}	pKa	Water solubility at 25 °C [mg/L]	TDI [mg/kg]	Annual production (year)	Optimized structure[1]	Distances [Å]			Angle [°]
										O-C[2]	O-O[3]	C-O[4]	O-C-O[5]
Diethyl benzene-1,2-dicarboxylate	DEP	84-66-2	222,24	2470	–	1080	5	4,5 k tonnes (2008)	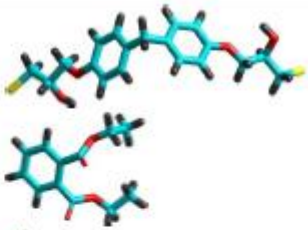	2,45	3,79	2,46	74,44/85,21
Dibuthyl benzene-1,2-dicarboxylate	DBP	84-74-2	278,34	4500	–	11,2	0,01	26 k tonnes (1998)		2,46	3,95	2,45	65,16/89,62
Bis(2-ethylhexyl) benzene-1,2-dicarboxylate	DEHP	117-81-7	390,56	7500	–	0,27	0,05	8000 k tonnes (2003)		2,45	5,38	2,46	122,06/122,75
Novolac glycidyl ether 3-Ring	NOGE	158,163-01-0	474,00	–	–	–	–	–	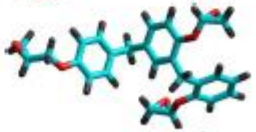	5,71 2,94	9,51 5,54	5,73 2,94	112,52 139,99
2,2-di(4methacryloxyphenyl) propane	BIS-DMA	3253-39-2	364,43	6200	–	–	–	–	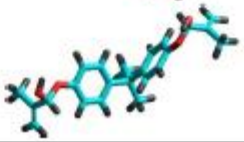	5,76	9,18	5,76	108,77

Badania toksyczności mieszanin – jakie anality badano c.d.?

analit	Microtox		XenoScreenYES YAS
	EC_{50} [µg/mL]	Zakresy stężeń [µg/mL]	
BADGE	-	6.49-65.45	0.039-40.00
BADGE·H_2O	39.25	6.49-65.45	0.039-40.00
BADGE·2H_2O	59.09	8.12-81.82	0.039-40.00
BADGE·HCl	7.93	3.25-32.73	0.039-40.00
BADGE·2HCl	2.69	1.22-12.27	0.039-40.00
BADGE·H_2O·HCl	32.08	6.49-65.45	0.039-40.00
BFDGE	64.38	8.12-81.82	0.039-40.00
BFDGE·2H_2O	96.94	12.99-130.91	0.039-40.00
BFDGE·2HCl	6.31	4.87-49.09	0.039-40.00
DEP	117.49	12.99-130.91	0.039-40.00
DBP	56.97	6.49-65.45	0.039-40.00
DEHP	-	6.49-65.45	0.039-40.00
NOGE	-	6.49-65.45	0.039-40.00
BIS-DMA	-	6.49-65.45	0.039-40.00

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Badania toksyczności mieszanin – jakie anality badano c.d.?

Analit /CAS no./ masa cząsteczkowa [g/mol]	struktura	Nazwa IUPAC	Wybrane zastosowanie
BPA / 80-05-7/ 228.29	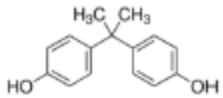	2,2-bis(4-hydroxyphenyl) propane	Produkcja opakowań do żywności, butelek, zabawek i in.
BPC /79-97-0/ 256.34	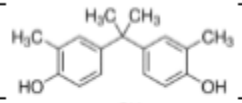	2,2-bis(4-hydroxy-3-methylphenyl) propane	Substrat w produkcji pestycydów i farmaceutyków
BPE /2081-08-5/ 214.26	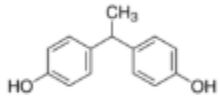	1,1-bis(4-hydroxyphenyl) ethane	Wytwarzanie polimerów, opóźniaczy spalania, materiałów termoczułych
BPF /620-92-8/ 200.23	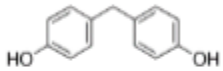	4,4′-methylenediphenol	Zamiennik BPA
BPG /127-54-8/ 312.45	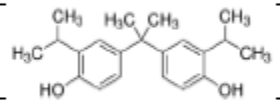	2,2-bis(4-hydroxy-3-isopropylphenyl) propane	Produkcja materiałów termoczułych
BPS /80-09-1/ 250.27	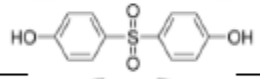	4,4′-sulfonyldiphenol	Wypełnienia dentystyczne, produkcja papierów fotoczułych, elektronika
BPFL /3236-71-3/ 350.41	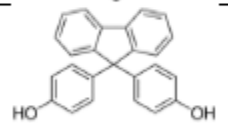	4,4′-(9-fluorenylidene)di-phenol	Żywice fotoutwardzalne
BPZ /843-55-0/ 268.35	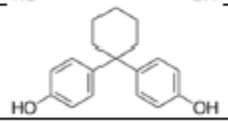	4,4′-cyclohexylidene-bis-phenol	Wytwarzanie polimerów, opóźniaczy spalania, materiałów termoczułych, kompozyty optyczne
BPM /13595-25-0/ 346.46	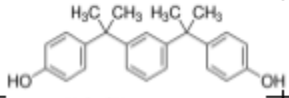	4,4′-(1,3-phenylenediisopro-pylidene)bisphenol	Wytwarzanie polimerów, opóźniaczy spalania, materiałów termoczułych
BPP /2167-51-3/ 346.46	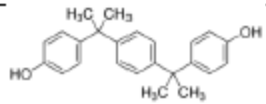	4,4′-(1,4-phenylenediisopropylidene) bisphenol	Opakowania do żywności, wytwarzanie plastików, opóźniaczy spalania, żywic termoutwardzalnych

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Badania toksyczności mieszanin – jakie anality badano c.d.?

Analit	Struktura	Odległość [Å]		Kąt [°]
		O-C	O-O	O-C-O
BPA	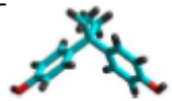	5.74	9.25	107.26
BPC	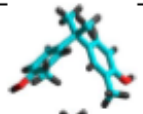	5.74	9.19	106.38
BPE	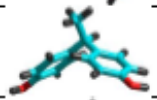	5.72	9.29	108.47
BPF	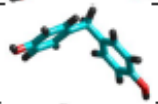	5.71	9.29	109.00
BPG	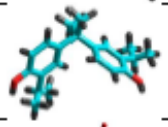	5.74	9.19	106.55
BPS	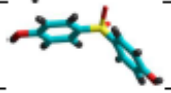	5.67	10.26	129.41
BPFL	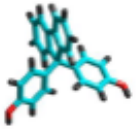	5.74	9.70	115.40
BPZ	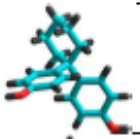	5.76	9.11	104.36
BPM	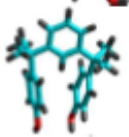	5.92	3.50	34.41
BPP		6.38	9.73	99.2

Badania toksyczności mieszanin

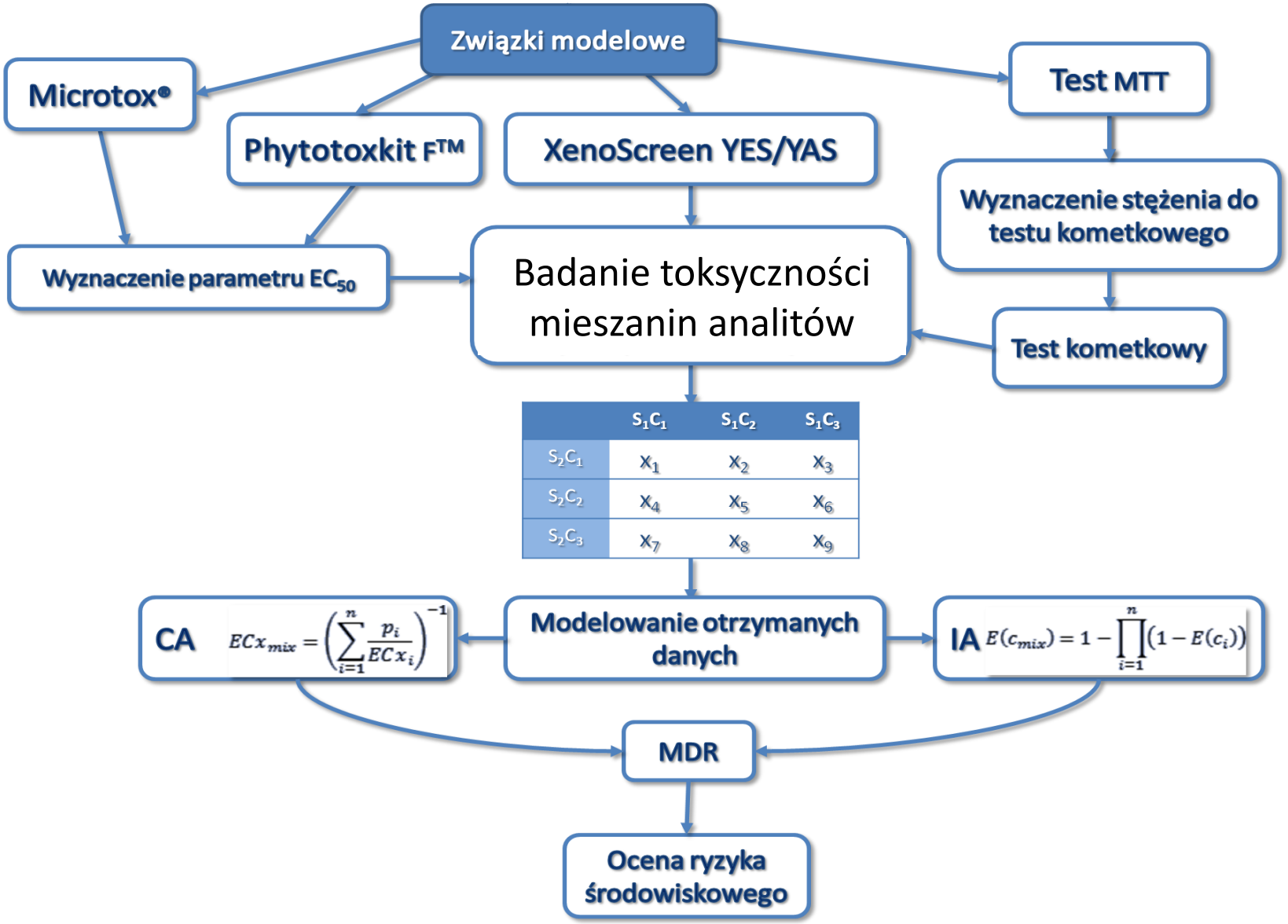

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Metodyka - BADGE

Analit	Microtox®*					XenoScreen YES/YAS®				
	Badane zakresy stężeń	EC_{50}	c_1	c_2	c_3	Badane zakresy stężeń	Efekt			
	[µg/mL]					[µg/mL]				
							YES+	YES-	YAS+	YAS-
BADGE	6.49-65.45	>65.45#	-	-	-	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
BADGE ·H_2O	6.49-65.45	39.25	12,95	25,91	39.25	0.039-40.00	>40.00^N	40.00^L	>40.00^N	>40.00^N
BADGE ·2H_2O	8.12-81.82	59.09	19,50	39,00	59.09	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
BADGE·HCl	3.25-32.73	7.93	2,62	5,23	7.93	0.039-40.00	>40.00^N	4.00^L	>40.00^N	40.00^L
BADGE ·2HCl	1.22-12.27	2.69	0,89	1,78	2.69	0.039-40.00	>40.00^N	4.00^L	>40.00^N	4.00^L
BADGE ·H_2O·HCl	6.49-65.45	32.08	10,59	21,17	32.08	0.039-40.00	>40.00^N	40.00^L	>40.00^N	40.00^L
BFDGE	8.12-81.82	64.38	21,25	42,49	64.38	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	40.00^L
BFDGE ·2H_2O	12.99-130.91	96.94	31,99	63,98	96.94	0.039-40.00	>40.00^N	4.00^L	>40.00^N	40.00^L
BFDGE ·2HCl	4.87-49.09	6.31	2,08	4,16	6.31	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
DEP	12.99-130.91	117.49	38,77	77,54	117.49	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	40.00^L
DBP	6.49-65.45	56.97	18,80	37,60	56.97	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
DEHP	6.49-65.45	>65.45#	-	-	-	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
NOGE	6.49-65.45	>65.45#	-	-	-	0.039-40.00	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N
BIS-DMA	6.49-65.45	>65.45#	-	-	-	0.039-40.00	4.00^L	>40.00^N	>40.00^N	>40.00^N

*- c_1, c_2 i c_3 opisuje wartość 33, 66 i 100% EC_{50} określonych analitów

- granica rozpuszczalności w danych warunkach prowadzenia badań, L – LOEC, N – NOEC

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Metodyka – analogi BPA

Analit	Microtox®*					XenoScreen YES/YAS®				
	Zakresy stężeń	EC_{50} ± SD (n=3)	c_1	c_2	c_3	Zakresy stężeń	Efekt (n=3)			
	[μM]					[μM]				
							YES+	YES-	YAS+	YAS-
BPA	8.96-71.68	37.7±6.7	12.44	24.88	37.69	1.71-1752.15	173.9^{L}	$>1752^{N}$	$>1752^{N}$	$>1752^{N}$
BPC	6.33-63.84	30.8±2.1	10.17	20.34	30.82	1.53-1560.43	15.4^{L}	$>1560^{N}$	$>1560^{N}$	$>1560^{N}$
BPE	38.19-305.49	57.9±4.4	19.12	38.24	57.94	1.83-1866.89	$>1886^{N}$	1.83^{L}	$>1886^{N}$	1.83^{L}
BPF	10.22-81-72	28.3±1.5	9.34	18.68	28.31	1.95-1997.70	$>1997^{N}$	$>1997^{N}$	$>1997^{N}$	$>1997^{N}$
BPG	2.60-26.19	14.85±0.98	4.90	9.80	14.85	1.25-1280.21	$>1280^{N}$	$>1280^{N}$	$>1280^{N}$	12.6^{L}
BPM	70.84-566.77	>566.77#	-	-	-	1.13-1154.53	$>1154^{N}$	$>1154^{N}$	$>1154^{N}$	11.5^{L}
BPP	70.84-566.77	> 566.77#	-	-	-	1.13-1154.53	$>1154^{N}$	$>1154^{N}$	$>1154^{N}$	$>1154^{N}$
BPS	32.69-261.54	61.6±5.6	20.34	40.68	61.64	1.56-1598.27	$>1598^{N}$	$>1598^{N}$	$>1598^{N}$	$>1598^{N}$
BPZ	75.62-762.23	> 762.23#	-	-	-	1.46-1490.60	$>1490^{N}$	$>1490^{N}$	$>1490^{N}$	$>1490^{N}$
BPFL	0.58-58.40	3.31±0.52	1.09	2.18	3.31	1.12-1141.52	1141.5^{L}	113.3^{L}	1141.5^{L}	$>1141^{N}$

*- c_1, c_2 i c_3 to 33, 66 i 100 % of EC_{50} danego analitu
- osiągnięta granica rozpuszczalności, L – LOEC, N – NOEC

Badania toksyczności mieszanin – wyniki dla mieszanin..

Związki modelowe

Microtox®

Phytotoxkit F™

XenoScreen YES/YAS

Test MTT

Wyznacz

MDR:

$$MDR = \frac{wartość\ obliczona}{wartość\ zmierzona}$$

< 0,50 – synergizm,
0,51 – 0,71 – niedoszacowanie,
1,40-2,00 – przeszacowanie,
>2,00 – antagonizm.

CA $EC_{x_{mix}} = \left(\sum_{i=1}^{n} \frac{p_i}{EC_{x_i}}\right)^{-1}$

Modelowanie otrzymanych danych

IA $E(c_{mix}) = 1 - \prod_{i=1}^{n} (1 - E(c_i))$

MDR

Ocena ryzyka środowiskowego

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – BADGE, CA

		BADGE·H_2O			BADGE·HCl			BADGE·$2H_2O$			BFDGE			BFDGE·$2H_2O$			BFDGE·2HCl			BADGE·2HCl			BADGE·H_2O·HCl			DEP			DBP		
		C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3
BADGE·HCl	C_1	0,29	0,68	0,94																												
	C_2	0,57	0,38	1,54																												
	C_3	0,58	0,49	0,46																												
BADGE·$2H_2O$	C_1	0,15	0,50	0,39	0,56	0,71	0,63																									
	C_2	0,58	0,41	0,89	0,80	0,82	0,75																									
	C_3	0,73	0,68	0,30	0,89	1,06	0,61																									
BFDGE	C_1	0,27	0,32	0,42	1,11	1,18	1,19	0,27	0,42	0,54																						
	C_2	0,36	0,39	0,46	1,51	1,32	1,54	0,33	0,45	0,53																						
	C_3	0,45	0,48	0,51	1,34	1,24	0,91	0,42	0,53	0,57																						
BFDGE·$2H_2O$	C_1	0,36	0,59	0,64	0,60	0,62	0,67	0,35	0,62	0,66	0,37	0,46	0,64																			
	C_2	0,66	0,55	0,72	0,78	0,79	0,93	0,61	0,53	0,76	0,42	0,50	0,64																			
	C_3	0,71	0,64	0,55	0,84	0,95	0,69	0,74	1,19	0,44	0,54	0,56	0,63																			
BFDGE·2HCl	C_1	0,23	0,47	0,62	0,61	0,84	0,89	0,25	0,80	0,79	0,26	0,32	0,41	0,63	0,93	0,91																
	C_2	0,32	0,36	0,85	0,77	0,81	0,84	0,32	0,63	0,67	0,36	0,40	0,47	0,69	0,72	1,14																
	C_3	0,35	0,40	0,50	0,81	1,12	0,70	0,34	1,29	0,49	0,48	0,49	0,55	0,68	0,73	0,7 5																
BADGE·2HCl	C_1	0,20	0,37	0,53	0,66	0,97	0,95	0,34	0,76	1,39	0,24	0,33	0,52	0,68	0,99	1,07	0,31	0,64	0,67													
	C_2	0,25	0,34	0,71	0,74	1,02	0,95	0,80	0,52	1,00	0,24	0,33	0,53	0,83	0,88	1,23	0,43	0,49	0,95													
	C_3	0,23	0,32	0,50	0,75	1,00	0,61	0,56	1,23	0,50	0,25	0,34	0,51	0,82	0,85	0,74	0,42	0,53	0,61													
BADGE·H_2O·HCl	C_1	0,26	0,44	0,56	0,40	0,52	0,61	0,40	0,64	0,82	0,76	0,85	0,89	0,55	0,67	0,75	0,33	0,52	0,51	0,27	0,49	0,39										
	C_2	0,44	0,43	0,91	0,80	0,65	0,66	0,74	0,56	0,65	0,76	0,81	0,86	0,82	0,73	0,98	0,90	0,70	1,54	0,85	0,72	1,20										
	C_3	0,45	0,47	0,58	0,79	1,27	0,73	0,66	0,94	0,51	0,90	0,93	0,91	0,69	0,65	0,66	0,71	0,64	0,63	0,71	0,62	0,55										
DEP	C_1	0,50	0,93	0,83	0,66	0,78	0,69	0,62	0,83	0,87	0,52	0,57	0,64	0,58	0,82	0,84	0,68	0,75	0,67	0,58	0,85	0,72	0,38	0,52	0,49							
	C_2	0,91	0,62	1,46	0,72	0,74	0,83	0,94	0,77	1,11	0,56	0,59	0,63	0,77	0,74	1,01	1,00	0,70	1,01	0,90	0,74	1,19	0,54	0,50	0,64							
	C_3	1,12	0,92	0,58	0,86	0,81	0,66	0,95	0,84	0,66	0,64	0,67	0,66	0,85	0,80	0,68	0,94	0,92	0,64	1,13	0,94	0,65	0,75	0,68	0,61							
DBP	C_1	0,27	0,42	0,45	1,22	1,13	1,06	0,51	0,71	0,73	0,43	0,53	0,70	0,49	0,72	0,73	0,56	0,61	0,69	0,58	0,86	0,61	0,42	0,69	0,71	0,62	0,95	1,06				
	C_2	0,38	0,39	0,62	0,89	0,99	1,04	0,66	0,66	0,85	0,43	0,49	0,63	0,62	0,62	0,81	0,70	0,59	0,96	0,71	0,64	0,75	0,58	0,51	0,95	0,68	1,13	1,27				
	C_3	0,58	0,53	0,54	1,01	1,03	0,56	0,93	0,92	0,63	0,58	0,61	0,63	0,79	0,73	0,60	0,81	0,86	0,55	0,95	0,94	0,58	1,04	0,82	0,58	0,80	1,26	0,65				

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Wyniki – BADGE, IA

		BADGE·H_2O			BADGE ·HCl			BADGE·$2H_2O$			BFDGE			BFDGE·$2H_2O$			BFDGE ·2HCl			BADGE ·2HCl			BADGE·H_2O·HCl			DEP		
		C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3	C_1	C_2	C_3
C_1	BADGE ·HCl	0,53	1,05	1,24																								
C_2		1,15	0,65	2,18																								
C_3		1,24	0,90	0,68																								
C_1	BADGE ·$2H_2O$	0,42	1,66	1,43	0,84	1,10	0,99																					
C_2		1,01	0,77	1,79	1,06	1,11	1,04																					
C_3		1,18	1,21	0,57	1,11	1,36	0,80																					
C_1	BFDGE	0,46	0,55	0,70	1,26	1,40	1,39	0,48	0,73	0,91																		
C_2		0,56	0,62	0,74	1,63	1,46	1,70	0,53	0,76	0,91																		
C_3		0,66	0,73	0,76	1,42	1,34	0,98	0,64	0,81	0,88																		
C_1	BFDGE ·$2H_2O$	0,62	0,99	1,00	0,94	1,04	1,12	0,68	1,08	1,10	0,51	0,72	0,92															
C_2		1,03	0,87	1,08	1,12	1,23	1,44	1,12	0,88	1,26	0,66	0,77	0,97															
C_3		1,03	0,95	0,79	1,15	1,39	0,83	1,32	1,93	0,80	0,80	0,83	0,89															
C_1	BFDGE ·2HCl	0,54	0,85	0,86	0,90	1,14	1,17	0,56	1,26	1,03	0,47	0,54	0,67	0,88	1,19	1,07												
C_2		0,79	0,70	1,24	1,09	1,10	1,12	0,80	1,08	0,93	0,59	0,64	0,74	1,03	0,98	1,41												
C_3		0,97	0,85	0,79	1,09	1,46	0,91	1,21	2,85	0,79	0,72	0,75	0,80	1,08	1,05	0,96												
C_1	BADGE ·2HCl	0,53	0,72	0,76	0,97	1,30	1,22	0,70	1,28	1,85	0,54	0,60	0,71	0,92	1,23	1,26	0,64	1,00	0,90									
C_2		0,80	0,76	1,13	1,11	1,41	1,26	2,35	1,18	1,61	0,62	0,67	0,77	1,24	1,18	1,54	0,87	0,79	1,32									
C_3		0,84	0,76	0,89	1,13	1,40	0,83	1,84	3,13	0,86	0,74	0,77	0,82	1,24	1,16	0,93	0,88	0,88	0,86									
C_1	BADGE ·H_2O·HCl	0,55	0,81	0,82	0,65	0,87	1,00	0,75	1,11	1,27	0,99	1,00	1,01	0,85	0,99	0,99	0,54	0,90	1,03	0,45	1,08	0,99						
C_2		0,90	0,81	1,38	1,06	0,88	0,90	1,31	0,97	1,02	1,01	0,99	1,01	1,27	1,13	1,35	1,24	1,03	2,43	1,15	1,20	2,26						
C_3		0,92	0,88	0,88	0,95	1,56	0,91	1,12	1,62	0,80	1,01	1,02	0,99	1,04	1,03	0,93	0,89	0,85	0,85	0,87	0,85	0,82						
C_1	DEP	0,76	1,47	1,32	1,09	1,36	1,19	0,95	1,31	1,34	0,88	0,92	0,97	0,90	1,24	1,23	1,11	1,34	1,25	0,95	1,48	1,37	0,66	0,98	0,92			
C_2		1,26	0,91	2,23	1,15	1,26	1,41	1,35	1,16	1,71	0,90	0,93	0,97	1,13	1,10	1,49	1,47	1,11	1,67	1,29	1,13	1,96	0,80	0,81	1,07			
C_3		1,44	1,24	0,80	1,21	1,20	0,97	1,26	1,16	0,95	0,93	0,96	0,95	1,16	1,12	0,96	1,24	1,29	0,93	1,48	1,28	0,94	1,01	0,97	0,89			
C_1	DBP	0,47	0,72	0,71	1,65	1,58	1,50	0,86	1,15	1,13	0,69	0,80	0,97	0,82	1,11	1,06	1,04	1,22	1,44	0,96	1,63	1,29	0,68	1,30	1,17	1,09	1,71	1,37
C_2		0,60	0,63	0,95	1,26	1,44	1,55	1,04	1,03	1,31	0,69	0,77	0,95	0,98	0,94	1,18	1,14	1,01	1,76	1,03	1,04	1,33	0,89	0,83	1,56	1,17	1,90	1,72
C_3		0,87	0,80	0,78	1,39	1,45	0,80	1,37	1,39	0,89	0,85	0,91	0,89	1,18	1,07	0,85	1,18	1,33	0,90	1,23	1,32	0,89	1,43	1,16	0,87	1,37	1,73	0,87

Wnioski - BADGE

- Stwierdzono agonistyczne estrogenne działanie BIS-DMA (dla roztworów o stężeniach ≥4.00 µg/mL), nie wykryto natomiast agonistycznej androgennej aktywności żadnej z badanych substancji.

- Androgenne antagonistyczne działanie zaobserwowano w przypadku chloropochodnych BADGE oraz BFDGE i BFDGE·2H_2O. Udowodniono, że BADGE·2HCl jest najbardziej antagonistycznym androgennie czynnikiem w przypadku roztworów o stężeniu ≥4.00 µg/mL.

- Estrogenną antagonistyczną aktywność zaobserwowano w przypadku BFDGE·2H_2O, BADGE·H_2O oraz ich chloropochodnych również na poziomach ≥4.00 µg/mL co uwidacznia ryzyko jakie stanowią te związki w przypadku występowania w środowisku.

Wyniki – BPA, CA *vs.* IA

INDEPENDENT ACTION

	BPA C_1	BPA C_2	BPA C_3
BPC C_1	1.31	1.23	1.29
BPC C_2	1.11	1.19	1.17
BPC C_3	1.09	1.09	0.83
BPE C_1	1.58	1.44	1.32
BPE C_2	1.41	1.22	1.2
BPE C_3	1.26	1.40	0.76
BPF C_1	1.22	1.18	1.19
BPF C_2	1.10	1.16	1.14
BPF C_3	1.09	1.14	0.88
BPG C_1	1.13	1.01	1.04
BPG C_2	1.00	0.96	0.97
BPG C_3	0.98	0.92	0.91
BPS C_1	0.95	0.72	0.89
BPS C_2	0.72	1.14	1.07
BPS C_3	1.24	1.08	0.68
BPFL C_1	1.38	1.10	0.96
BPFL C_2	1.67	1.04	0.90
BPFL C_3	1.08	0.98	0.80

	BPC C_1	BPC C_2	BPC C_3
BPE C_1	1.07	1.27	1.10
BPE C_2	1.18	1.10	1.16
BPE C_3	1.14	0.89	0.80
BPF C_1	1.24	1.20	1.10
BPF C_2	1.15	1.31	1.13
BPF C_3	1.14	1.11	0.87
BPG C_1	0.95	0.91	0.95
BPG C_2	1.28	1.06	0.98
BPG C_3	0.87	0.83	0.77
BPS C_1	0.90	1.11	1.08
BPS C_2	0.98	1.10	1.09
BPS C_3	0.96	1.08	0.73
BPFL C_1	1.08	0.99	0.85
BPFL C_2	0.85	0.86	0.85
BPFL C_3	0.89	0.86	0.88

	BPE C_1	BPE C_2	BPE C_3
BPF C_1	1.14	1.16	1.10
BPF C_2	1.09	1.11	1.10
BPF C_3	1.15	1.13	0.86
BPG C_1	0.87	0.95	0.96
BPG C_2	0.9	0.95	0.95
BPG C_3	0.94	0.94	0.86
BPS C_1	1.05	0.87	1.11
BPS C_2	0.94	1.05	1.10
BPS C_3	1.04	1.10	0.81
BPFL C_1	1.36	1.20	1.02
BPFL C_2	1.06	1.07	0.95
BPFL C_3	1.03	1.07	0.85

	BPF C_1	BPF C_2	BPF C_3
BPG C_1	#	1.61	3.4
BPG C_2	2.5	2.8	1.72
BPG C_3	1.64	1.17	0.87
BPS C_1	0.63	0.49	0.48
BPS C_2	0.67	0.37	0.40
BPS C_3	0.94	0.85	0.32
BPFL C_1	0.98	0.96	1.13
BPFL C_2	0.78	1.06	1.09
BPFL C_3	1.19	0.99	0.87

	BPG C_1	BPG C_2	BPG C_3
BPS C_1	1.17	1.01	1.31
BPS C_2	1.09	0.98	1.09
BPS C_3	1.05	1.16	0.88
BPFL C_1	1.48	0.80	0.76
BPFL C_2	0.90	0.77	0.76
BPFL C_3	0.91	0.80	0.79

	BPS C_1	BPS C_2	BPS C_3
BPFL C_1	0.78	0.91	0.83
BPFL C_2	1.28	0.90	0.78
BPFL C_3	0.85	1.05	0.70

CONCENTRATION ADDITION

	BPA C_1	BPA C_2	BPA C_3
BPC C_1	0.76	0.71	0.74
BPC C_2	0.79	0.79	0.75
BPC C_3	0.90	0.81	0.59
BPE C_1	0.28	0.30	0.30
BPE C_2	0.74	0.65	0.77
BPE C_3	0.78	0.71	0.46
BPF C_1	0.80	0.76	0.79
BPF C_2	0.82	0.81	0.82
BPF C_3	0.87	0.82	0.64
BPG C_1	0.64	0.66	0.70
BPG C_2	0.67	0.68	0.69
BPG C_3	0.74	0.71	0.69
BPS C_1	0.54	0.67	0.71
BPS C_2	0.36	0.44	0.40
BPS C_3	0.55	0.58	0.35
BPFL C_1	1.03	1.33	0.9
BPFL C_2	0.77	0.79	0.79
BPFL C_3	0.66	0.64	0.61

	BPC C_1	BPC C_2	BPC C_3
BPE C_1	0.60	0.64	0.63
BPE C_2	0.84	0.71	0.58
BPE C_3	0.78	0.81	0.56
BPF C_1	0.74	0.77	0.81
BPF C_2	0.76	0.90	0.79
BPF C_3	0.75	0.80	0.63
BPG C_1	0.49	0.61	0.50
BPG C_2	0.52	0.72	0.57
BPG C_3	0.56	0.68	0.53
BPS C_1	0.46	0.45	0.42
BPS C_2	0.75	0.67	0.64
BPS C_3	0.73	0.71	0.47
BPFL C_1	0.73	0.64	0.71
BPFL C_2	0.54	0.6	0.68
BPFL C_3	0.37	0.52	0.65

	BPE C_1	BPE C_2	BPE C_3
BPF C_1	0.68	0.73	0.86
BPF C_2	0.70	0.72	0.83
BPF C_3	0.69	0.73	0.63
BPG C_1	0.42	0.47	0.53
BPG C_2	0.53	0.63	0.69
BPG C_3	0.52	0.61	0.61
BPS C_1	0.48	0.46	0.51
BPS C_2	0.52	0.63	0.67
BPS C_3	0.75	0.74	0.56
BPFL C_1	1.00	0.87	0.88
BPFL C_2	0.72	0.77	0.83
BPFL C_3	0.52	0.6	0.59

	BPF C_1	BPF C_2	BPF C_3
BPG C_1	#	1.73	1.24
BPG C_2	0.67	1.32	0.55
BPG C_3	1.34	0.75	0.37
BPS C_1	0.11	0.22	0.41
BPS C_2	0.09	0.12	0.39
BPS C_3	0.08	0.12	0.17
BPFL C_1	0.21	0.42	0.84
BPFL C_2	0.04	0.17	0.31
BPFL C_3	0.02	0.09	0.16

	BPG C_1	BPG C_2	BPG C_3
BPS C_1	0.70	0.60	0.55
BPS C_2	0.62	0.53	0.58
BPS C_3	0.99	0.76	0.58
BPFL C_1	0.93	0.65	0.70
BPFL C_2	0.48	0.53	0.59
BPFL C_3	0.44	0.51	0.57

	BPS C_1	BPS C_2	BPS C_3
BPFL C_1	0.35	0.85	0.68
BPFL C_2	0.29	0.48	0.74
BPFL C_3	0.21	0.35	0.44

Wnioski – analogi BPA

- Badania z zastosowaniem CA wskazują na niedoszacowanie i synergizm w większości badanych przypadków (tylko 7 przypadków przeszacowania). BPA w połączeniu z BPC, BPF, BFG i BPFL wykazuje niedoszacowanie jest wyraźnie obserwowany jest synergizm z BPS.

- Synergizm wykryto dla mieszaniny BPG i BPFL oraz z BPS. BPE wykazuje działanie synergistyczne z BPG oraz z BPS na niskim poziomach stężeń.

- Mieszaniny BPF i BPG wskazują na możliwe przeszacowanie modeli zachowania tych związków (nasilenie zjawiska wraz ze wzrostem badanych stężeń). BPF w przypadku obecności BPS i BPFL wykazują silne synergiczne właściwości.

- Wartości IA mają przeważnie wyższe wartości niż CA (również w innych badaniach).

Wnioski

W wyniku doświadczeń płynących z wielu projektów badawczych można stwierdzić, że:

- Przedstawione wyniki prowadzonych badań nt. złożonego podejścia do wyznaczania i modelowania toksyczności próbek środowiskowych i mieszanin ksenobiotyków stanowią ważne narzędzie dla organów decyzyjnych w procesie rozumienia i przewidywania jakie zagrożenie wobec organizmów żywych wynika z obecności szerokiej gamy mieszaniny zanieczyszczeń zwłaszcza, że (jak udowodniono) wiele grup analitów wykazuje tendencję do działania synergicznego w przypadku występowania w takich mieszaninach.

- Ryzyko zwiększenia stopnia toksyczności wielu analitów może się pojawić również w przypadku wystąpienia wypadków i zdarzeń losowych (np. wycieki podczas transportu itd.), co będzie skutkować lokalnym lub regionalnym zwiększeniem poziomów stężeń obecności danych ksenobiotyków.
- Wyniki opisanych tu badań mogą stanowić cenne źródło wytycznych opisujących sumaryczne działanie złożonych mieszanin ksenobiotyków a badania ekotoksykologiczne stanowią nieodzowną i szybko rozwijającą się gałąź współczesnej analityki środowiskowej
- Zastosowanie biotestów w połączeniu z tradycyjnymi badaniami instrumentalnymi i chemometryczną obróbką danych pozwala na uzyskanie pogłębionych informacji o stanie obiektu badanego i jego wpływie na otoczenie.
- Badania z wykorzystaniem biotestów można traktować jako badania przesiewowe przed podjęciem szerszych badań z wykorzystaniem metodyk z zakresu analityki specjacyjnej.

POLITECHNIKA GDAŃSKA

Dziękuję za uwagę…

- Podziękowania:
  - Przyjaciołom z Sofii tj. prof. V. Simeonov'owi, prof. S. Tsakovski'emu, dr G. Yotov'ej, prof. A. Dołędze i Z. Mazerskiej z PG,
  - Firmom które przekazały opakowania do badań,
  - NCN za współfinansowanie badań w ramach projektu nr 2015/17/N/ST4/03835.

- Literatura:

  - N. Szczepańska, B. Kudłak, G. Yotova, S. Tsakovski, J. Namieśnik, 2017, Assessing acute toxicity of selected packages internal layers extracts using Microtox®, Packag. Technol. Sci., 30:347-357.
  - H1. N. Szczepańska, B. Kudłak, J. Namieśnik, 2018, Assessing ecotoxicity and the endocrine potential of selected phthalates, BADGE and BFDGE derivatives in relation to environmentally detectable levels, Sci. Tot. Environ., 610–611:854–866.
  - N. Szczepańska, B. Kudłak, G. Yotova, S. Tsakovski, J. Namieśnik, 2017, Assessing acute toxicity of selected packages internal layers extracts using Microtox®, Packag. Technol. Sci., 30:347-357.
  - N. Szczepańska, J. Namieśnik, B. Kudłak, 2016, Assessment of toxic and endocrine potential of substances migrating from selected toys and baby products, Environ. Sci. Pollut. Res., 23:24890-24900.
  - M. Wieczerzak, B. Kudłak, G. Yotova, M. Nedyalkova, S. Tsakovski, V. Simeonov, J. Namieśnik, 2016, Modeling of pharmaceuticals mixtures toxicity with deviation ratio and best-fit functions models, Sci. Tot. Environ., 571:259-268.
  - M. Wieczerzak, J. Namieśnik, B. Kudłak, 2016, Bioassays as one of the Green Chemistry tools for assessing environmental quality: A review, Env. Int., 94:341-361.
  - B. Kudłak, N. Szczepańska, K. Owczarek, Z. Mazerska, J. Namieśnik, 2015, Revision of biological methods serving determination of EDC presence and their endocrine potential, Crit. Rev. Anal. Chem., 45:191-200.
  - M. Wieczerzak, B. Kudłak, J. Namieśnik,2015, Environmentally oriented models and methods for the evaluation of the drug×drug interaction's effects, Crit. Rev. Anal. Chem., 45:131-155.